

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ THU HUYỀN

PHÂN TÍCH TIỀM NĂNG XUẤT KHẨU DỆT MAY
CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ
CHUYÊN NGÀNH: QUẢN LÝ KINH TẾ

THÁI NGUYÊN - 2013

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ VÀ QUẢN TRỊ KINH DOANH

ĐỖ THU HUYỀN

**PHÂN TÍCH TIỀM NĂNG XUẤT KHẨU DỆT MAY
CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU**

Chuyên ngành: Quản lý kinh tế
Mã số: 60.34.04.10

LUẬN VĂN THẠC SĨ KINH TẾ

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS. Nguyễn Khánh Doanh

THÁI NGUYÊN - 2013

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan rằng: Số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là hoàn toàn trung thực và chưa được sử dụng để bảo vệ một học vị nào tại Việt Nam.

Tôi xin cam đoan rằng: Mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và mọi thông tin trong luận văn đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Đỗ Thu Huyền

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành luận văn này, tôi xin chân thành cảm ơn Ban Giám hiệu, Phòng QLĐT Sau Đại học, cùng các thầy, cô giáo trong trường Đại học Kinh tế và Quản trị Kinh doanh Thái Nguyên đã tận tình giúp đỡ, tạo mọi điều kiện cho tôi trong quá trình học tập và thực hiện đề tài.

Đặc biệt xin chân trọng cảm ơn PGS.TS. Nguyễn Khánh Doanh với cương vị hướng dẫn khoa học đã trực tiếp chỉ bảo, hướng dẫn tận tình và đóng góp nhiều ý kiến quý báu, giúp đỡ tôi hoàn thành luận văn này.

Nhân dịp này, tôi xin chân thành cảm ơn lãnh đạo cơ quan, gia đình, bạn bè và đồng nghiệp đã động viên, giúp đỡ để tôi hoàn thành luận văn tốt nghiệp.

Xin chân thành cảm ơn !

Thái Nguyên, ngày tháng năm 2013

Tác giả luận văn

Đỗ Thu Huyền

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT.....	vi
DANH MỤC BẢNG BIỂU	vii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học của đề tài	2
5. Bố cục của luận văn	3
Chương 1. TỔNG QUAN TÀI LIỆU NGHIÊN CỨU	4
1.1. Cơ sở lý luận về xuất khẩu và tiềm năng xuất khẩu	4
1.1.1. Một số khái niệm cơ bản.....	4
1.1.2. Những lý thuyết chủ yếu về thương mại quốc tế	4
1.1.3. Những yếu tố tác động đến xuất khẩu hàng hoá	29
1.2. Cơ sở thực tiễn về phân tích tiềm năng xuất khẩu	31
1.2.1. Tổng quan về ứng dụng mô hình gravity trong thương mại	31
1.2.2. Một số nghiên cứu về phân tích tiềm năng về thương mại	38
Chương 2. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU	41
2.1. Phương pháp thu thập số liệu	41
2.1.1. Chọn mẫu	41
2.1.2. Thu thập số liệu thứ cấp	41
2.2. Phương pháp phân tích và xử lý số liệu	43
2.2.1. Đánh giá thực trạng xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường EU	43
2.2.2. Phân tích tiềm năng xuất khẩu của Việt Nam sang thị trường EU	44

Chương 3. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	48
3.1. Giới thiệu về thị trường liên minh Châu Âu (EU)	48
3.1.1. Giới thiệu chung.....	48
3.1.2. Tình hình thương mại của liên minh Châu Âu	51
3.1.3. Quan hệ thương mại giữa Việt Nam và EU	55
3.2. Tổng quan về xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam giai đoạn 2001-2011	57
3.2.1. Kim ngạch xuất khẩu và tốc độ tăng trưởng hàng dệt may	57
3.2.2. Cơ cấu mặt hàng xuất khẩu	61
3.2.3. Cơ cấu thị trường xuất khẩu	64
3.3. Thực trạng xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị trường EU	64
3.3.1. Kim ngạch xuất khẩu và tốc độ tăng trưởng hàng dệt may	64
3.3.2. Cơ cấu mặt hàng xuất khẩu	68
3.3.3. Cơ cấu thị trường xuất khẩu	70
3.3.4. Tốc độ tăng trưởng bình quân	72
3.3.5. Năng suất và quy mô xuất khẩu	72
3.4. Phân tích các yếu tố tác động và tiềm năng xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị trường EU.....	74
3.4.1. Các yếu tố tác động và tiềm năng xuất khẩu hàng dệt may sang thị trường EU.....	74
3.4.2. Phân tích tiềm năng xuất khẩu hàng dệt may sang thị trường EU	80
Chương 4. MỘT SỐ GIẢI PHÁP CHỦ YẾU NHẪM KHAI THÁC TIỀM NĂNG XUẤT KHẨU HÀNG DỆT MAY CỦA VIỆT NAM SANG THỊ TRƯỜNG EU	83
4.1. Bối cảnh quốc tế và trong nước tác động đến phát triển xuất khẩu hàng hoá của Việt Nam.....	83
4.2. Giải pháp phát huy tiềm năng xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị trường EU	89
4.2.1. Đối với nhà nước.....	89

4.2.2. Đối với doanh nghiệp.....	92
4.2.3. Phát triển các ngành công nghiệp hỗ trợ cho ngành dệt may	92
4.2.4. Đào tạo phát triển nguồn nhân lực cho ngành dệt may.....	94
4.2.5. Đẩy mạnh các hoạt động xúc tiến xuất khẩu	95
4.2.6. Lựa chọn kênh phân phối cho hàng dệt may thâm nhập thị trường EU	97
4.2.7. Liên doanh liên kết giữa các doanh nghiệp Việt Nam.....	97
KẾT LUẬN	100
TÀI LIỆU THAM KHẢO	102
PHỤ LỤC	105

DANH MỤC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Nội dung
XNK	Xuất nhập khẩu
GDP	Tổng sản phẩm quốc nội
PCI	Mức thu nhập bình quân đầu người
ASEAN	Hiệp Hội Các Quốc gia Đông nam Á.
APEC	Diễn đàn hợp tác kinh tế Châu Á-Thái Bình Dương
WTO	Tổ chức Thương mại Thế giới
IIT	Thương mại nội ngành
HIIT	Thương mại nội ngành theo chiều dọc
VIIT	Thương mại nội ngành theo chiều ngang
FTA	Khối liên kết kinh tế
DPCI	Sự khác biệt về thu nhập bình quân đầu người giữa hai quốc gia
DGDP	Sự khác biệt về quy mô của nền kinh tế giữa hai quốc gia
LANDLOCK	Đất liền
BORDER	Biên giới chung
TO	Độ mở của nền kinh tế

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Danh mục hàng dệt may của Việt Nam.....	42
Bảng 3.1: Các thông số của EU năm 2012	51
Bảng 3.2: Cán cân thương mại của EU	53
Bảng 3.3: Nhập khẩu hàng dệt may của EU và thế giới	54
Bảng 3.4: Tổng nhập khẩu các mặt hàng của EU và thế giới.....	54
Bảng 3.5: Kim ngạch xuất khẩu hàng dệt may Việt Nam - EU.....	58
Bảng 3.6: Tốc độ tăng trưởng hàng dệt may Việt Nam -EU	60
Bảng 3.7: Cơ cấu hàng dệt may Việt Nam - EU.....	62
Bảng 3.8: Cơ cấu thị trường hàng dệt may Việt nam sang thế giới.....	64
Bảng 3.9: Kim ngạch xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang EU	66
Bảng 3.10: Tốc độ tăng trưởng xuất khẩu hàng dệt may sang EU	67
Bảng 3.11: Cơ cấu xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang EU.....	69
Bảng 3.12: Cơ cấu thị trường xuất khẩu	71
Bảng 3.13: Tốc độ tăng trưởng sang EU.....	72
Bảng 3.14: Năng suất và quy mô xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị trường EU	72
Bảng 3.15: Năng suất và quy mô xuất khẩu SITC-65 của Việt Nam sang thị trường EU	73
Bảng 3.16: Năng suất và quy mô xuất khẩu SITC-84 của Việt Nam sang thị trường EU	73
Bảng 3.17: Kết quả của mô hình hồi quy.....	74
Bảng 3.18: Mức xuất khẩu tiềm năng giai đoạn 2000-2011	76
Bảng 3.19: Chỉ số tương đồng TCI.....	82

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của đề tài

Trong những năm qua, nền kinh tế Việt Nam đã và đang đạt được những thành tựu đáng khích lệ. Đây là kết quả đánh dấu cho những bước đi năng động và sáng tạo của Đảng và Nhà nước. Công cuộc đổi mới đất nước vào năm 1986 và đặc biệt quá trình cải cách theo định hướng thị trường năm 1989 đánh dấu một bước chuyển trong lịch sử phát triển nền kinh tế Việt Nam. Quá trình cải cách đã mang lại những thành tựu đáng kể về tăng trưởng GDP, ổn định kinh tế vĩ mô, thúc đẩy xuất nhập khẩu, thu hút đầu tư nước ngoài và giảm tỉ lệ nghèo đói. Nhờ thực hiện công cuộc đổi mới, nền kinh tế nước ta nói chung đã có những bước phát triển vượt bậc và đã đạt được những thành tựu quan trọng. Sự phát triển của nền kinh tế cách vững chắc là nền tảng cho sự ổn định về chính trị và xã hội và cải thiện cuộc sống của người dân.

Song song với quá trình cải cách kinh tế, sự cấp thiết của quá trình hội nhập kinh tế quốc tế đã đóng một vai trò quan trọng trong việc thúc đẩy hiệu quả và tăng trưởng kinh tế. Bắt đầu từ cuối những năm của thập kỷ 80, Việt Nam đã nhanh chóng thực hiện chủ trương hội nhập kinh tế quốc tế, trong đó việc ký một thỏa thuận về thương mại với EU vào năm 1992 đã đánh dấu một sự kiện quan trọng trong quan hệ thương mại giữa Việt Nam với các quốc gia thành viên EU. Về thị trường xuất khẩu, Việt Nam xuất khẩu chủ yếu sang các thị trường Bắc Mỹ, EU và Nhật Bản, trong đó EU là thị trường xuất khẩu hàng dệt may lớn nhất của Việt Nam.

Theo quy định phát triển ngành dệt may đã được phê duyệt tại quyết định 55/2001/QĐ-TTg ngày 23-4-2001 mục tiêu xuất khẩu hàng dệt may Việt Nam vào năm 2005 sẽ tăng lên 4-5 tỷ USD (trong đó thị trường EU 1 tỷ USD) và đạt mức 8-10 tỷ USD vào năm 2010. Tuy vậy để có thể hội nhập vào thị trường thế giới trong xu thế hội nhập quốc tế toàn cầu với sự cạnh tranh ngày càng gay gắt, ngành dệt may nước ta vẫn còn có nhiều hạn chế. Do đó việc phân tích, đánh giá tiềm năng và những yếu tố tác động đến xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị trường EU để từ đó tìm giải pháp thúc đẩy xuất khẩu hàng dệt may của Việt Nam sang thị